

5. Потест політичний // Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації / За наук.ред.д-раполіт.н. Н.М. Хоми, В. Денисенко, О.М. Сорба, Л.Я. Угрин та ін. – Львів: «Новий Світ – 200», 2014.

6. Смелзер Н. Коллективное поведение и социальные движения [Електронний ресурс] / Нейл Смелзер – Режим доступу до ресурсу: http://scepsis.net/library/id_640.html.

7. Хоффер Э. Истинноверующий. Мысли о природе массовых движений [Електронний ресурс] / Эрик Хоффер – Режим доступу до ресурсу: <http://gtmarket.ru/laboratory/basis/4270>.

Тищенко А.О.

студент,

Науковий керівник: Коваленко Л.В.

кандидат історичних наук, доцент,

Запорізький національний університет

ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРОГРАМНИХ ЗАСАД ДЕМОКРАТИЧНОЇ ТА РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ ПАРТІЙ США (НА ПРИКЛАДІ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ 2016 Р.)

Сучасна партійна система США характеризується домінуванням двох партій, які набирають більше 90% голосів, – Демократичної та Республіканської.

Головна відмінність між ними полягає в баченні меж державного втручання в регулюванні соціально-економічних процесів. Традиційно демократи виступають за активнішу роль держави в цій сфері, аніж їх конкуренти. Партією «великого бізнесу» виступають республіканці, хоча і демократична партія, яка вважається більш ліберальною, користується підтримкою багатих людей, великих підприємців. У демократів давні і широкі зв'язки з профспілками, екологічними організаціями, католицькою церквою.

Традиційно Демократична партія підтримує підвищення податків для багатих, збільшення соціальних витрат держбюджету, розвиток високотехнологічних галузей економіки і боротьбу із забрудненням навколишнього середовища, за відмову від економічного протекціонізму, виступають на захист сексуальних і расових меншин, проти посилення антиемігрантських заходів та проти заборони абортів і застосування смертної кари. Демократи є прибічниками обмеження права на володіння і носіння вогнепальної зброї [4].

У свою чергу республіканці виступають за зниження податків, посилення боротьби з нелегальною та скорочення легальної міграції, вільне придбання і носіння вогнепальної зброї, за моральність і сімейні цінності, за заборону одностатевих шлюбів та абортів, за економічний протекціонізм і обмеження діяльності профспілок, підтримують смертну кару як міру покарання, збільшення військових витрат заради зміцнення безпеки США, а також підтримують політику невтручання державних структур в економічні процеси [5].

Простежимо наскільки програмні засади політичних партій США змінилися станом на 2016 рік, звернувши увагу на представників Демократичної та Республіканської партій – Х.Клінтон та Д. Трампа. З метою порівняння програмних засад, проведемо порівняння ідей в сфері соціальної політики, економіки та зовнішньої політики.

Кандидат від Республіканської партії, Дональд Трамп, який оголосив про свої наміри боротися за президентське крісло 16 червня 2015 р., висловив свій намір «зробити Америку знову величною». У сфері соціальної політики він пообіцяв в перший же день свого президентства скасувати реформу охорони здоров'я Обамасаре, яка зобов'язувала кожного громадянина мати медичну страхову, а також змушувала роботодавців забезпечувати медстраховкою співробітників, що працюють повний тиждень. Нагадаємо, що республіканці завжди були проти медичної страховки Б.Обами. Проте Д. Трамп уточнив, що це зовсім не означає припинення підтримки малозабезпечених і літніх американців, у яких немає грошей на дорогу страховку чи гідної роботи [2].

У свою чергу демократ Х.Клінтон, яка розпочала боротьбу за президентське крісло 12 квітня 2015 року, виступала за продовження і розвиток реформи охорони здоров'я Обамасаре. Також, в рамках обов'язкового медстрахування політик планувала підтримувати аборти. Загалом аборти є питанням, яке піднімається в передвиборчих програмах партій на кожних президентських виборах, оскільки за даними Центру з контролю і профілактики захворювань США, щороку близько 600 000 жінок роблять аборти [1].

Д. Трамп в ході передвиборчої кампанії обіцяв заборонити аборти і карати жінок за спроби позбавитися від небажаної вагітності. Проте, після шквалу критики, бізнесмен пом'якшив свою позицію, зазначивши, що рішення про заборону абортів повинні прийматися владою окремих штатів, а не на федеральному рівні.

Одна з найважливіших соціальних проблем Америки – проблема міграції. Дослідницький центр П'ю підрахував, що незаконне іноземне населення в 2014 році становило 11,3 млн. осіб [7]. З огляду на це, Д. Трамп пропонував вислати кілька мільйонів нелегалів, оголосити війну радикальним ісламістам і зробити пріоритет для громадян США при прийнятті на роботу. Він вважає, що США є єдиною країною, де приїжджі знаходяться в кращому становищі, ніж громадяни. Також було зроблено заяву про будівництво «Великої стіни» на кордоні з Мексикою. У своєму виступі після паризьких терактів в листопаді 2015 р., Д.Трамп заявив, що він підтримає створення бази даних про мусульман в США і розширеного спостереження за мечетями.

Підтримка Трампом бази даних про американських мусульман викликало різкі закиди від республіканських колег і звинувачення у невідповідності його висловлювань закону з боку юристів.

Х. Клінтон в цьому питанні не є солідарною зі своїм опонентом. Вона пропонувала видавати громадянство нелегальним мігрантам і витратити ще більше держкоштів на переселенців. Так, мігранти отримали б можливість доступу до медичного обслуговування, і їх би не висилали з заборонаю подальшого в'їзду за прострочені візи. Також мігранти отримали б можливість

«возз'єднання сімей», тобто переїзд члена сім'ї за кордон на постійне проживання на основі спеціального типу візи – подібним механізмом давно і активно користуються європейські біженці. Клінтон планувала створити спеціальне відомство у справах мігрантів, яким будуть видаватися багатомільйонні гранти на різні програми адаптації [3].

Щодо реформ економіки, то представник Республіканської партії планував поліпшити умови для бізнесу, щоб американські компанії не переносили свої активи за кордон. Д.Трамп обіцяв знизити податок на прибуток для компаній з 35 до 15 відсотків, а також змінити прогресивну шкалу оподаткування, залишивши тільки три фіксовані ставки, найвища з яких складе 33 % проти сьогоднішніх 40 % [2].

Д. Трамп планував здійснювати підтримку енергетичної галузі США, обіцяв знизити податки і регулювання в енергетиці і в підсумку наростити видобуток сланцевого газу і нафти.

Х. Клінтон збиралася трохи підняти прибутковий податок для багатих до 30 %, але при цьому залишити незмінним податки для компаній. Також прозвучали обіцянки Х.Клінтон забезпечити субсидії для безкоштовної вищої освіти.

Вона запропонувала ввести мито для великих фінансових організацій в залежності від їх розміру і рівня ризику, який вони представляють. Екс-держсекретар також планувала надати регуляторам додаткові повноваження, які дозволять їм змушувати організації, що представляють великий ризик, розділитися на частини або провести реорганізацію.

У своїй програмі Х. Клінтон передбачала проведення реформи фінансів, перехід на екологічно чисту енергію, реформу кримінального правосуддя, підвищення доходів населення, жорсткий контроль за носінням зброї. Щодо останнього, то Дональд Трамп навпаки анонсував, що поправка до Конституції, яка забезпечує права громадян США на володіння і носіння зброї, залишиться недоторканою [6].

Відрізнялися також погляди кандидатів і на здійснення зовнішньої політики. Трамп вважає НАТО застарілою структурою. На його думку, США занадто багато втручаються в справи інших країн і «підтримання миру» обходиться країні занадто дорого. Щорічний торговий дефіцит в 800 мільярдів доларів і 19 трильйонів держборгу важливіше, ніж бажання здаватися тієї ж наддержавою, що і 40 років тому. Трамп впевнений, що в майбутньому всі війни повинні вестися в кіберпросторі і перетворитися в з'ясування стосунків між хакерами. Проте, витрати на військову справу він не зменшуватиме, і готовий виділити більше грошей на створення інноваційних озброєнь [5].

Х. Клінтон під приводом боротьби з тероризмом пропонувала ще більше збільшити повноваження і фінансування спецслужб і армії, а також розширити військові операції США на Близькому Сході і в Афганістані. Врегулювання сирійської кризи Х. Клінтон не мислить без відставки президента Башара Асада. Х.Клінтон пообіцяла перемогти ІГ і сказала, що перший крок в боротьбі проти угруповання – ліквідація її бастіонів в Іраку і Сирії [6].

Колишній держсекретар обіцяла більш рішучий в порівнянні з адміністрацією Б.Обами курс, виступаючи за безпольотну зону над Сирією і закликаючи до посилення повітряної кампанії очолюваної США коаліції. Відносно Росії кандидат планувала проводити жорстку політику. Поряд з Північною Кореєю та Іраном, Росію Х.Клінтон називає головною загрозою для США.

Отже, проаналізувавши передвиборчі обіцянки Д.Трампа та Х.Клінтон, можна зробити деякі висновки про програмні засади політичних партій, які вони презентували.

Республіканська партія підтримує зниження податків; збільшення військових витрат та витрат на державну безпеку; боротьбу за моральність та сімейні цінності; обмеження абортів (особливо на пізніх термінах вагітності); боротьбу за національні цінності; протидію охороні навколишнього середовища, якщо такі дії суперечать інтересам бізнесу; забезпечення права володіння та носіння вогнепальної зброї; збереження смертної кари.

Істотно відрізняється від «класичної» програми республіканської партії лише зменшення активності США в іноземних справах, а також підтримка евтаназії та одностатевих шлюбів.

Погляди демократів збігаються з республіканськими в питанні збільшення фінансування військової сфери та сфери національної безпеки, що ще нещодавно суперечило б основним ідеям лібералів. Але як і раніше перш за все демократи виступають за інтереси профспілок, підняття податків та захист навколишнього середовища. Вони лояльно ставляться до мігрантів та наркотиків.

Таким чином, із значним розвитком суспільства, а також у гонці за голосами виборців, деякі ідеї даних партій змінюються, все більше стираючи кордон між представниками працівників та великого бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Abortion Surveillance – United States debate [Електронний ресурс] // CDC. – Режим доступу: <https://www.cdc.gov/mmwr/preview/mmwrhtml/ss6410a1.htm>. – Назва з екрану.
2. Donald Trump presidential campaign [Електронний ресурс] // Ballotpedia – Режим доступу: https://ballotpedia.org/Donald_Trump_presidential_campaign,_2016. – Назва з екрану.
3. Hillary Clinton presidential campaign [Електронний ресурс] // Ballotpedia – Режим доступу: https://ballotpedia.org/Hillary_Clinton_presidential_campaign,_2016. – Назва з екрану.
4. Party platform [Електронний ресурс] // Democrats. – Режим доступу: <https://www.democrats.org/party-platform>. – Назва з екрану.
5. Republican platform [Електронний ресурс] // GOP. – Режим доступу: <https://prod-cdn-static.gop.com/static/home/data/platform.pdf>. – Назва з екрану.
6. Full video: Trump-Clinton first presidential debate [Електронний ресурс] // Youtube. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=s7gDXtRS0jo>. – Назва з екрану.
7. Unauthorized immigrant population stable for half a decade [Електронний ресурс] // PewResearchCenter. – Режим доступу: <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2016/09/21/unauthorized-immigrant-population-stable-for-half-a-decade/>. – Назва з екрану.